

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Gf.I.30.463/2015/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt **I.rendű felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű I. rendű, a **II.rendű felperes neve (címe)** szám alatti székhelyű II. rendű és **III.rendű felperes neve (címe)** szám alatti lakos III. rendű felpereseknek – a Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Ádám Attila ügyvéd) által képviselt **alperes neve(címe)** szám alatti székhelyű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2015. április 1. napján kelt 6.G.40.054/2014/25. számú ítélete ellen a felperes részéről 28. és az alperes részéről 29. sorszámon előterjesztett fellebbezések folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja** azzal, hogy mellőzi az indokolás azon részét, mely szerint az üzletszabályzat I/12/c pontja szerinti rendelkezésnek a LIBOR kamatlábra utaló kitétele akként értelmezhető, hogy az ügyleti kamat mértéke a svájci frankra irányadó LIBOR kamatlábbal egyezik meg.

Kötelezi az I-III. rendű felpereseket, 15 nap alatt egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 2.000.000,- (Kettőmillió) Ft másodfokú eljárási költséget és az államnak – külön felhívásra – 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A 2008. március 26. napján létrejött HIT... számú egyedi kölcsönszerződés alapján az alperesi jogelőd 270.000.000,- Ft kölcsönt folyósított az I. rendű felperes részére. A szerződés 1. pontja szerint a kölcsön fedezetéül a III. rendű felperes tulajdonában álló **(település 1 neve, hrsz.)** helyrajzi számú szántó, valamint a II. rendű felperes tulajdonát képező **(település 2 neve, utca, házzám)** számú, belterület **(X)** hrsz. ingatlanok szolgáltak. Az 5. pont értelmében az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket az annak elválaszthatatlan részét képező HIT.../IFI számú üzletszabályzat tartalmazza. A 6. pontban a kölcsönbevevő kijelentette, hogy az egyedi kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező keretbiztosítéki jelzálogszerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette és azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el, azzal az üzletszabályzat átvételét nyugtázta. A teljes hiteldíjmutatót 7,34 %-ban, a mértékadó devizanemet svájci frankban határozták meg, valamint a 10. pontban rögzítették a törlesztő részletek esedékességét, darabszámát és összegét, utóbbit havi 2.424.766,- Ft-ban. A futamidő 180 hónap, az összes törlesztő részlet összege 429.183.582,- Ft.

A kölcsönszerződés biztosítására az alperesi jogelőd a II. és III. rendű felperesekkel keretbiztosítéki jelzálogszerződéseket, valamint „garanciaszerződéseket” kötött.

Az akkor hatályos üzletszabályzat 10. pontja szerint a törlesztő részlet az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott esedékességhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege.

Az I.11. pont értelmében a mértékadó devizanem az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanem.

A I.12.c pont szerint amennyiben a mértékadó devizanem egyéb (nem Ft és nem euró), úgy a mértékadó kamatláb a londoni bankközi piacon a mértékadó devizanemben 3 havi időtartamra jegyzett a Reuters Monitor megfelelő oldalán naponta közzétett kínálati referencia kamatláb (3 havi LONDON InterBank Offered Rate-LIBOR).

Az I.13. pont meghatározza a mértékadó kamatláb hatályos referenciaértékét, ez a b) pont szerint az egyedi kölcsönszerződés futamideje alatt kamatváltozás I. érvényesítése esetén a mértékadó kamatláb %-ban kifejezett azon értéke, amelyet a hitelező az egyedi kölcsönszerződéssel érvényesített mindenkor utolsó kamatváltozás I. keretében hirdetménye szerint meghatározott.

Az I.17. pont tartalmazza a kamatváltozás fogalmát, eszerint Kamatváltozás I.: a mértékadó kamatláb pénzpiacra bekövetkezett %-os mértékének változása függvényében a hátralévő törlesztő részletek összegét érintő kamatkülönbözet.

Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet:

Kamatváltozás II= fizetési kötelezettség x ((fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam/ mértékadó árfolyam)-1).

Kamatváltozás III. (árfolyamváltozás): a kölcsönszerződés futamidő lejárt előtti megszűnésekor fizetendő ki nem terhelt kamatkülönbözet, melynek mértéke a szerződés megszűnésének eseteit szabályozó rendelkezésekben külön kerül meghatározásra.

Az I.19. pont a teljes hiteldíjmutató (THM) fogalmát határozza meg, eszerint az a különböző ajánlatok összehasonlítására, az ügyfél megfelelő tájékoztatására szolgál, számítása során a pénzügyi intézményeknek a hitellel kapcsolatos – kamaton túli egyéb – költségeket is be kell számítani, ezért az ügylet tényleges terheit mutatja %-os formában. A THM számításának képletét a 41/1997. (III. 5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az I.23. pont szerint ahol jelen üzletszabályzat hirdetményre hivatkozik, ott mindenkor a hirdetmény alkalmazásának időpontjában hatályos hirdetményt kell érteni. A hitelező a hatályos hirdetmény szövegét székhelyén, illetve az ügyfelek számára nyitva álló valamennyi hivatalos helyiségében (irodáiban) kifüggeszti. A hitelező a hirdetményt annak hatályba lépését megelőző 15 nappal korábban köteles közzétenni az előbbi módon.

A III.4. pont rögzíti a kamatszámítás képletét, míg a IV.7. pont értelmében a kölcsönbevevő köteles a hirdetmény szerinti költségeket – azok felmerülése esetén – a hitelezőnek megtéríteni.

Az alperes 2009. augusztus 1. napjától hatályos HITI/2009.08.01. számú – a korábbihoz képest részben módosult – üzletszabályzata a következő rendelkezéseket tartalmazza egyebek mellett:

A törlesztő részlet fogalmának változatlanul hagyása mellett az I.18. pont a kalkulációs kamatlábat az egy hónapos bankközi referencia kamatláb (BUBOR) + 4%-ában határozza meg.

A hirdetményre vonatkozó rendelkezés nem módosult.

A II.B.1. pont szerint tekintettel arra, hogy a referencia kamatláb a nyilvánosság számára hozzáférhető mindenkor kamatláb, amelynek mértékére a hitelezőnek nincs ráhatása, a hitelező a referencia kamatláb változásából eredő kamatváltozást jogosult és köteles a még nem esedékes törlesztő részletekben a kölcsönbevevővel szemben érvényesíteni, amely a még hátralévő törlesztő

részletek emelkedését illetve csökkenését eredményezi. Ebben az esetben a hitelező nem köteles a hatályba lépést megelőzően a kölcsönbevevőt értesíteni és a kölcsönbevevőt nem illeti meg a szerződés díjmentes felmondásának a joga. A hitelező a referencia kamatláb változásból eredő törlesztő részletek változásáról a rendszeresen küldött fizetési értesítőben ad tájékoztatást.

A II.B.2. pont értelmében a hitelező kizárólag az alábbi valamely feltétel bekövetkezte esetén – a Magatartási Kódexben meghatározott oklista – jogosult a kamatot az ügyfél számára kedvezőtlenül, egyoldalúan módosítani, ami rendkívüli, nem a referencia kamatláb változásából eredő kamatváltozásnak minősül.

A VII.5. pont szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt „mértékadó devizanem” nem magyar forint, a kölcsönszerződés devizaalapú szerződés, amely esetében a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat.

A VII.6. pont kimondja – a korábbi IV.7. ponttal egyezően –, hogy a kölcsönbevevő köteles a hirdetmény szerinti költségeket – azok felmerülése esetén – a hitelezőnek megtéríteni.

Az alperes mindenkor hirdetménye tartalmazza az egyes külön eljárási díjakat, a devizaalapú szerződésekre vonatkozó, kamatváltozás II.-t érintő szabályokat és – egyebek mellett – a késedelmi kamat mértékét.

A felperesek keresetükben elsődlegesen az egyedi kölcsönszerződés, valamint a mellékkötelezettségként létrejött jelzálogszerződések és „garanciaszerződések” semmisségének megállapítását kérték. Álláspontjuk szerint a szerződésekből nem állapítható meg a kamat mértéke, ekként az a Hpt. 210. § (2) bekezdésébe ütközik. Utaltak arra, hogy a kamat egyértelmű meghatározottságának hiányában sem kamatkülönbözet, sem kamatváltozás, sem árfolyamváltozás nem érvényesíthető. Szerződéses rendelkezések hiányában ugyanez áll az ügyviteli költségekre és a szerződés kezelési díjára is.

Módosított keresetükben továbbra is fenntartották a kamat meghatározottságának hiányára irányuló korábbi előadásukat, amely álláspontjuk szerint elsődlegesen teljes, másodlagosan részleges érvénytelenséget eredményez. Ezen túlmenően hivatkoztak – a kétnemű árfolyam alkalmazásából eredően – az árfolyamrés feltüntetésének hiányára is, mint a szerződés semmisségét eredményező okra. A fentiek figyelembevétele mellett igényelték elszámolást.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta a szerződések teljes illetve részleges érvénytelenségét és felperesek összepszerűségekre vonatkozó előadását is. Hangsúlyozta, a perbeli szerződések nem minősülnek fogyasztói kölcsönszerződésnek, így az alperesi jogelődnek a THM %-os összegének feltüntetésére nem volt jogszabályi kötelezettsége. Érvéle szerint a perbeli szerződések deviza alapúak, ezért – a bírói gyakorlat szerint – a változó árfolyamon történő elszámolásra vonatkozó rendelkezés nem érvénytelen kikötés, a THM meghatározása pedig az irányadó jogszabályi előírásoknak megfelelően történt. Az egyéb költségek üzletszabályzatban és hirdetményben alapuló érvényesítése ugyanakkor nem ütközik jogszabályba.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Határozatának indokolásában rámutatott, a felperes keresetváltoztatására figyelemmel tényállításai a kamat feltüntetésére, meghatározottságára és az ezzel kapcsolatos üzletszabályzati rendelkezések érvényes vagy érvénytelen voltára szűkültek. Kifejtette, az üzletszabályzat I.12.c pontja meghatározza a mértékadó kamatlábat, amely úgy értelmezhető, hogy az ügyleti kamat mértéke a svájci frankra irányadó LIBOR kamatlábbal egyezik meg, követve annak a szerződés futamideje alatti esetleges változásait. Mivel az ügyleti kamat ekként meghatározott, abban a felek megállapodtak, az ezzel összefüggésben hivatkozott okból a szerződés nem érvénytelen. Megállapíthatónak találta, hogy a hirdetmény az egyedi szerződés részévé vált, mivel az üzletszabályzat I.23. pontja feltüntette közzétételének helyét, ezzel az alperes megfelelően biztosította, hogy tartalma megismerhető legyen. A költségek és a díj

meghatározottsága tekintetében rámutatott, evonatközásban az üzletszabályzatot túl a hirdetmény rendelkezéseit kell figyelembe venni azzal, hogy ha ez a szerződéses tartalom alapján mégsem nem lenne megállapítható, önmagában ez sem eredményezné a szerződés érvénytelenségét, hiszen nem fogyasztói szerződésről van szó. Az árfolyamrész alkalmazása tekintetében rámutatott, a 2014. évi XXXVIII. törvény 3. §-ából következően az kizárólag fogyasztói szerződések esetén okoz semmisséget, ugyanez áll a kétnemű árfolyammal kapcsolatos felperesi okfejtésre. Hangsúlyozta, miután a kölcsönszerződés nem érvénytelen, a biztosítéki jellegű szerződések sem tekinthetők annak. Ezt követően az elszámolás kérdéskörét vizsgálva rámutatott, az érvényesnek tekintett szerződési rendelkezések alapján kell az elszámolást elvégezni, amelyhez szakértői bizonyítás szükséges. Mivel azonban költségét a felperesek nem előlegezték, azt mellőzte és a rendelkezésre álló adatok alapján döntött.

Az ítélet ellen mind a felperesek, mind az alperes fellebbezéssel élt.

A felperesek fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a keresetük szerinti döntés meghozatalát kérték. Fellebbezésük kiegészítésében kiemelték, nem jön létre a kölcsönszerződés, ha az nem tartalmazza a Hpt. 210. § (2) bekezdésében előírt kamatot. A perbeli esetben azonban csak az ÁSZF I.12.c pontja rögzít kamatra vonatkozó rendelkezést, így nincs olyan feltétel, amelyből megállapítható lenne a kamat éves százalékos mértéke. Utaltak arra, hogy az ÁSZF III.4. pontjából sem határozható meg a kamat százalékosan, mert a képletben szereplő „r” betűjel helyébe kellene behelyettesíteni a kamat százalékos mértékét, amely előttük nem volt ismert a szerződés megkötésekor. Hivatkozásuk szerint az alperes által becsatolt táblázatot nem ismerték, az nem része a szerződésnek, nem állapodtak meg 6,54 %-os kamatban, erre vonatkozó szerződési akaratuk nem volt. Megjegyezték, egy aláírás nélküli excel táblázat okirati bizonyítékul a felek szerződési akaratára egyébként sem szolgálhat. Hangsúlyozták, az ÁSZF I.15. pontja már a legfeljebb 25 %-os árfolyam növekedést is rendkívüli mértékűnek ítéli, ez alapján alappal gondolhattak arra, hogy őket az árfolyam-különbözet csak eddig a mértékig terheli. Az egyéb költségek tekintetében kérték figyelembe venni, hogy a szerződéskötéskor hatályos hirdetmény költséget nem tartalmaz, az alperes ennek ellenére terhelt ki szerződéskezelési díjat és egyéb ügyviteli költséget. Kifogásolták a 10.665.856,- Ft összegű kintlévőségi eljárási díjat is. Végül sérelmezték a szakértői bizonyítás mellőzését.

Az alperes fellebbezésében kizárólag az elsőfokú ítélet indokolásának megváltoztatását kérte akként, hogy az ítélet táblája mellőzze az ügyleti kamat mértékének a svájci frankra irányadó LIBOR kamatlábbal való egyezésére történő utalását, mellyel összefüggésben a Kúria egyedi döntésére hivatkozott. Hangsúlyozta, korábban is állította, hogy az ügyleti kamat mértéke 6,54 % volt, aminek ellenkezőjét a felperesek nem tudták bizonyítani. Kérte értékelni, hogy az általános szerződési feltételekkel szemben előnyt élveznek az egyedileg megtárgyalt szerződési feltételek, hiszen ezek tekintetében valóban konszenzus jön létre a felek között. A szerződésben foglalt fizetési kötelezettségek mértékét pedig a felek egyedileg megtárgyalták, ami – és ezzel az összes törlesztő részlet meghatározása is – főszolgáltatást megállapító rendelkezés, következésképpen szabad megállapodás tárgyát képezi. Kiemelte, az ügyleti kamat két részből tevődik össze, a bázist jelentő referencia kamatlábból, valamint a kamatfelárból. A referencia kamat mértéke adott, ez deviza- vagy deviza alapú szerződések esetén lehet a LIBOR, illetve forint hitel esetén a jegybanki alapkamat aktuális mértéke. A kamatfelárat viszont a pénzintézetek határozzák meg, melynek mértéke az ügyfélminősítés alapján a kockázattól függően eltérő. Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A felperesek fellebbezése **alaptalan**, az alperes fellebbezése **alapos**.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítélet tábla kifejtett jogi indokaival is – az alperesi fellebbezéssel érintett rész kivételével – egyetért, azokat megismételni nem kívánja.

A felperesek fellebbezése kapcsán az alábbiakat kívánja kiemelni:

A felperesek 11. számú keresetmódosításuk 1/c pontjában kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy a keresetben foglaltaktól eltérően nem kívánnak hivatkozni az üzletszabályzat I.12.c pontjának érvénytelenségére, ezzel szemben fellebbezésükben maguk is kifejtették, hogy a perbeli egyedi kölcsönszerződés csak az ÁSZF I.12.c pontjában tartalmaz kamatra vonatkozó rendelkezést, amit ha nem vesz figyelembe az ítélet tábla, nincs más, a szerződés részét képező feltétel, amelyből meghatározható lenne a kamat éves %-os mértéke. Mindezek miatt viszont az itt megfogalmazottak a felek közötti jogviszony tartalmának meghatározása szempontjából nem hagyhatók figyelmen kívül.

Ugyancsak alaptalanul hivatkoznak a felperesek az ügyleti kamat meghatározottságának hiányára. Ahogyan arra az alperes is helyesen utalt, a perbeli egyedi kölcsönszerződés nem minősül a jelen ügyben alkalmazandó 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: Ptk.) 685. § e) pontja szerinti fogyasztói, illetőleg a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXXII. törvény (továbbiakban: Hpt.) szerződéskötéskor hatályos 2. számú melléklete III.5. pontjában írt feltételeknek megfelelő fogyasztási szerződésnek sem.

A Hpt. szerződéskötéskor hatályos 210. § (2) bekezdése szerint a pénzügyi és kiegészítő pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződésben egyértelműen meg kell határozni a kamatot, a díjat és minden egyéb költséget vagy feltételt, ideértve a késedelmes teljesítés következményeit és a szerződést biztosító mellékkötelezettségek érvényesítésének módját, következményeit is. Az utóbbi időszakban ugyanakkor egységessé vált a bírói gyakorlat ateinketben, hogy ez a rendelkezés még kölcsönszerződés esetére sem tartalmaz olyan kötelezettséget, hogy a kamatrész %-os formában is meghatározásra kerüljön (hasonlóan: Kúria Gfv.VII.30.133/2015/4. számú döntés). Ennek kapcsán a Kúria több eseti döntésében rámutatott, hogy nem eredményezi a fogyasztóinak nem minősülő pénzügyi kölcsönszerződés érvénytelenségét, ha a kamat nem %-os formában kerül meghatározásra (hasonlóan: Gfv.VII.30.341/2014/5., Gfv.VII.30.276/2014/7.). Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság, hogy a kamat az egyedi szerződés és az ÁSZF alapján egyértelműen megállapítható, ez okból az egyedi szerződés nem minősül érvénytelennek.

Szintén helytálló az elsőfokú bíróság álláspontja ateinketben, hogy a felperesek szerinti elszámolás helyességét csak szakértői bizonyítással lehetett volna tisztázni, akik azonban a szakértői díjat határidőben nem előlegezték, ezért a Pp. 3. § (4) és 141. § (2), (6) bekezdései alapján alappal mellőzte az erre irányuló bizonyítás lefolytatását. Megjegyzi az ítélet tábla, a Szegedi Ítélet tábla Gpkf.I.30.342/2015/2. számú végzésével a felperesek ezzel összefüggő igazolási kérelmét korábban jogerősen elutasította, ezért e kérdés az ítélet elleni fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban már egyébként sem volt vitatható.

Alaptalanul sérelmezték a felperesek jogorvoslati kérelmükben az elszámolásba beállított kintlévőségi eljárási díj felszámítását, erre ugyanis az üzletszabályzat 23. pontja szerint alkalmazható aktuális hirdetmény lehetőséget biztosított. De az sem tenné a szerződést érvénytelenné, ha az alperes olyan költséget is felszámolt volna, amelyre a szerződés szerint nem lenne jogosult. Az a felek közötti elszámolás keretében lenne vizsgálható (hasonlóan: Kúria Gfv.VII.30.341/2014/5. számú döntés).

Alapos ugyanakkor az alperes fellebbezése az elsőfokú ítélet referencia kamatlábra vonatkozó

indoklási részét illetően. Az utóbbi időben egységessé vált bírói gyakorlat a referencia kamatot, mint mértékadó kamatlábat ugyanis nem azonosítja a szerződés alapján felszámított ügyleti kamattal, az csak annak kiinduló mértékét befolyásoló tényező. A kölcsönbevevő által fizetendő kamatrész a referencia kamat változásaitól is függ (hasonlóan: Kúria Gfv.VII.30.133/2015/4., Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.239/2014/3. számú döntések).

A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének indoklási részét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint részben megváltoztatta. Az eredménytelenül fellebbező felperesek egyetemlegesen kötelesek az alperes másodfokú eljárási költségeinek megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján, melynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés d) pontja, (5) és (6) bekezdései alapján állapította meg, figyelembe véve a kifejtett ügyvédi tevékenységet és a fellebbezési értéket is. Kötelezte továbbá a felpereseket az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték állam javára történő egyetemleges megfizetésére a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és 15. § (1) bekezdése alapján.

S z e g e d, 2016. február hó 12. napján

Dr. Kiss Gabriella sk. .	Bálint Attila sk. .	Bánfalvi-Bottyán Csilla sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró